

**TØNSBERG
KOMMUNE**

– der barn ler

FRIVILLIGHETSPLAN

FELLESKAP, SAMHOLD OG TILHØRIGHET

2023 – 2026 Tønsberg kommune

Sammen skaper vi en nytenkende, trygg og bærekraftig kommune – der barn ler.

Tusen hjertelig takk til ALLE som har bidratt med tid, kompetanse, erfaringer, innspill, innhold og bilder til vår første frivillighetsplan i Tønsberg kommune. Dette har vi skapt sammen på tvers av fagfelt, organisasjoner, innbyggere og frivillige lag og foreninger i kommunen vår. Hilsen Arbeidsgruppa.

INNHold

FORORD	4
FRIVILLIGHETSPOLITIKK TØNSBERG KOMMUNE	6
MEDVIRKNING	8
TALL, STATUS, SAMFUNNSBILDE	9
FIVILLIGHETENS BETYDNING FOR GODE LOKALSAMFUNN	12
MÅL OG TILTAK	14
RIKT FRIVILLIGHETSLIV I TØNSBERG KOMMUNE	16
REFERANSE- OG LITTERATURLISTE	26

■ FOTO: Belinda K Orten

■ FOTO: Therese B Tjernshaugen

■ FOTO: Tønsberg kommune

SAMMEN SKAPER VI EN NYTENKENDE, TRYGG OG BÆREKRAFTIG KOMMUNE

Forord

En sterkt og mangfoldig frivillighet er av stor betydning for et godt samfunn. Gjennom et mangfold av aktiviteter og tilbud bidrar frivilligheten til mening, livskvalitet og merverdi på alle samfunnsområder. Frivillighet skaper doble helseeffekter både for de som er frivillig og de som mottar frivillighet.

Et fritt samfunn er avhengig av felles verdier, velfungerende institusjoner, rettssikkerhet, ytringsfrihet, tillit, fri presse, næringsliv og frivillighet. En sterk og mangfoldig frivillig sektor er et fundament for vårt demokrati. Koronapandemien har synliggjort hvor viktig frivilligheten er under samfunnskriser. Samtidig så har pandemien ført til utfordringer for frivillig sektors aktiviteter. Mange forteller om at det er krevende å komme i gang igjen og andre opplever stort frafall og vi ser også endringer i hvordan vi som innbyggere bidrar til frivillig deltakelse.

Tønsberg har et rikt organisasjons- og frivillighetsliv som er et viktig bidrag til den kvaliteten kommunen vår har. Hver dag bidrar både voksne og barn til at dette er mulig. Tønsberg kommune har en overordnet visjon om at vi sammen skal skape en nytenkende, trygg og bærekraftig kommune, der barn ler. Det innebærer at vi må samarbeide om å bygge en trygg og bærekraftig kommune hvor det er godt for alle innbyggere å bo og leve. For å lykkes med dette må vi finne nye løsninger sammen. Det er derfor bra at vi får på plass en frivillighetspolitikk i Tønsberg kommune. Planen legger til rette for en tydeliggjøring av hva frivilligheten kan forvente seg av kommunen.

Planen legger opp til et tettere samarbeid mellom frivillighet og kommune gjennom dialog og faste møtepunkter.

Hjertevarm Hilsen fra

Anne Rygh Pedersen

ordfører Tønsberg kommune

VERDIENE
VÅRE ER:

SAMARBEID
NYTENKING
TRYGGHET
BÆREKRAFT

FOTO: Thomas Akslen

FOTO: Belinda K Orten

Frivilligheten
er av
grunnleggende
betydning
for å bygge
helsefremmende
lokalsamfunn

FRIVILLIGHETSPOLITIKK TØNSBERG KOMMUNE

Tønsberg kommune utarbeider for første gang en egen plan for frivillighetspolitikk. Gjennom 2022 har frivilligheten stått i fokus gjennom frivillighetens år og gjort oss enda mer oppmerksom på frivillighetens betydning for å skape gode lokalsamfunn. Gjennom denne planen ønsker kommunen og legge til rette for at frivilligheten i vår kommune kan utvikle seg og blomstre. En sterk og mangfoldig frivillig sektor er et fundament for vårt demokrati. Vi står overfor en verden i rask endring og kommunens oppgaver er mer sammensatte og komplekse enn noen sinne. Det innebærer at vi må finne nye løsninger på de utfordringene vi står overfor. Forskning viser oss at løsningene finnes ikke ett sted, men i samarbeid mellom kommune, frivillighet, innbyggere, forsknings- og kompetansmiljø og næringsliv.

Ser vi tilbake på historien, har mange av de velferdsløsninger vi har i dag, startet ved at mennesker har gått sammen om å løse oppgaver, hjelpe hverandre, samlet seg om felles tanker, og bygget sosiale fellesskap. Et eksempel på dette er Helsestasjonene. Disse ble vedtatt ved lov i 1972, men var lenge før dette etablert og drevet over hele landet av Folkehelseforeningen og Norske Kvinners Sanitetsforening. Andre eksempler er redningstjenestene som startet som dugnad drevet av blant annet Røde Kors, Redningsselskapet og Redningshunder.

I Norge er vi stolte over vår dugnadstradisjon. Selve dugnadsbegrepet har utspring tilbake til middelalderen. Det norrøne dugnaðr betyr hjelp eller støtte. I det gamle bondesamfunnet da familiens arbeidskraft ikke var nok, mottok de hjelp fra nabogårdene, altså dugnad. Pandemien har også vist oss hvilken enorm ressurs frivilligheten er for et samfunn når det er behov for å mobilisere under krise. Som samfunnet ellers, er frivilligheten mangfoldig og i endring. Kommunens rolle er å støtte opp om frivilligheten på ulike måter gjennom økonomiske og andre støtteordninger.

Målene i frivillighetsplanen er samskapt med bakgrunn i medvirkning med lag og foreninger, medvirkning med barn og unge, egen ressursgruppe og intern arbeidsgruppe. På bakgrunn av at det nettopp er frivillighet og frivillighetspolitikk som står i fokus, er det lagt særskilt søkelys på betydningen av at mål og tiltak i planen er samskapt. I denne sammenheng forstår vi samskaping som noe vi gjør når ulike offentlige og private/frivillige aktører går sammen, for å dele kunnskap og ressurser med hverandre for å skape en bedre frivillighetspolitikk i Tønsberg kommune. Planen har fire mål for frivillighet i Tønsberg som er utarbeidet i samarbeid med deltakerne i medvirkningsprosessene og ressursgruppen:

Mål

- 1. Frivilligheten er en samarbeidspartner og ressurs i Tønsberg kommune**
- 2. Tønsberg kommune legger til rette for et mangfoldig og rikt frivillighetsliv.**
- 3. Tønsberg kommune har gode møteplasser for frivilligheten.**
- 4. Tønsberg kommune og frivilligheten har god kommunikasjon.**

■ FOTO: Randi Storihle

FOTO: Anders Nygaard

GJENNOM Å SKAPE OG OPPLEVE KUNST OG KULTUR UTVIDER VI FORSTÅElsen AV OSS SELV OG SAMFUNNET VI LEVER I

FOTO: Belinda K Orten

Formål med planen

Formålet med denne planen er å utvikle en frivillighetspolitikk i Tønsberg kommune. Hensikten er å utvikle kunnskap om frivillighet i Tønsberg, utvikle samarbeid og legge til rette for ulike former for støtte, som kan bidra til et rikt frivillighetsliv i kommunen.

Frivillighetsplanen beskriver:

- Den kommunale frivillighetspolitikken
- Frivillig sektor i Tønsberg
- Frivillig sektors betydning
- Plan for frivillighet mål og tiltak

Planen omhandler frivillighet i bred forstand; frivilligsentralen, sosiale og humanitære tiltak, innsats knyttet til idrettslag og ulike kulturaktiviteter, beredskapsfrivillighet, egenorganisert frivillighet og mangfolds- og inkluderingsarbeidet.

I arbeidet med planen er det kartlagt:

- Omfang av frivillighet i kommunen
- Kommunens rolle overfor frivillig sektor
- Virkemidler kommunen besitter
- Muligheter, utfordringer og behov i sektoren
- Sett på forskning om frivillighet

Evaluering og rullering

- Planen evalueres hvert år i samarbeid med frivilligheten
- Planen gjelder for perioden 2023-2026
- Planen rulleres hvert 4. år

Arbeidsgruppe og ressursgruppe

Arbeidsgruppen har bestått av:

Kultur og Idrett: Ida Charlotte Johre og Marianne Fjellheim
Mestring og helse: Eva Marie Wang-Norderud
Ung Tønsberg: Randi Vermelid
Prosjekt Frivillighet, samskaping og sosial inkludering:
Belinda K. Orten
Kultur og Samfunnsutvikling, Kommunelabben:
Elisabeth S. Paulsen har ledet arbeidet.

Ressursgruppen har bestått av:

- fra frivilligheten:
Velforeningene: Jens Kaurin
Kirkens Bymisjon: Linn Wennerød
Røde Kors: Birger Aune
Husøy Speidergruppe: Kristin Øilo
Flint: Gunnar Haraldsen
Saga Oseberg: Ole Harald Flåten
Innvanderrådet: Arlette Kanyange

- fra kommunen:
Kultur og Idrett: Ida Charlotte Johre, Anders Nygaard,
Ingvild Hersvik og Marianne Fjellheim
Folkehelse: Mari Berstad Bergem
Oppvekst: Geir Pettersen
Frivilligsentralen: Annichen Pettersen
Ung Tønsberg: Trine Grytøyr og Randi Vermelid
Mestring og helse: Eva Marie Wang-Norderud
Læringssenteret: Elin Hytten
Prosjekt Frivillighet, samskaping og sosial inkludering:
Belinda K. Orten

MEDVIRKNING

Medvirkning lag, foreninger, politikere og ansatte

Det ble gjennomført en dialogkonferanse på Støperiet den 24.10.2022 hvor det deltok 60 representanter fra ulike lag og foreninger, 8 politikere og 15 ansatte fra kommunen som gruppeledere og prosessleder, totalt 83 deltakere. Selve prosessen ble designet som en samskapingssprosess hvor deltakerne ble delt inn i grupper som kom med innspill på hva som fungerer godt i dag, hva som er hindringer og ønsker om mål og tiltak for planen fra gruppene. I tillegg ble det kartlagt hvilke verdier som deltagerne ville trekke fram som mest betydningsfullt for et aktivt og deltagende frivillighetsliv i Tønsberg kommune.

Medvirkning barn og unge

Det ble gjennomført en egen medvirkningsprosess med hele 7. trinn, 35 elever ved Ramnes barneskole den 13.12.2022. Prosessen ble gjennomført på samme måte som for de voksne, ved å dele inn i grupper hvor elevene ble bedt om å fortelle om hva de setter pris på ved egen fritid, og fritidsaktiviteter i dag. De ble bedt om å si noe om hvordan de ønsker at det skal være i Tønsberg og hvilke hindringer de ser fra sitt ståsted. Mål og tiltak er med utgangspunkt i innspill fra medvirkningsprosessene.

Kobling til eksisterende overordna plan

Kommuneplanens samfunndel 2021-2033 som er spesielt relevant for frivillighetsplanen.

Målområde 1 Trygge oppvekstmiljøer:

I samhandling med barn og unge har Tønsberg varierte arenaer for inkludering og mangfold, mestring og aktivitet.

- Det legges til rette for trygge og aktivitetsfremmende omgivelser der barn og unge får varierte muligheter for mestring og utfoldelse og samhandling
- Involvere barn og unge i å skape varierte og allsidige fritidsaktiviteter og arenaer

- Sørge for at barn og unge møter voksne som oppleves trygge, og med holdninger som fremmer inkludering og mestring
- Legge til rette for at barn og unge har mulighet til å inkluderes i meningsfulle idretts- og kulturaktiviteter
- Sørge for at barn og unge får bidra til å utvikle sine nærmiljø med kommunen og aktuelle samarbeidsparter

Målområde 2 Klima- og miljøvennlig vekst og utvikling:

I Tønsberg tar vi ansvar for våre ressurser, vår natur, og globale klima slik at fremtidens generasjoner kan ha minst like god livskvalitet.

- Ha tilgang på attraktive mobilitetsløsninger
- Utvikle et sammenhengende og velfungerende sykkel- og veisystem
- Legge til rette for grønn mobilitet i arealutviklingen

Målområde 3 Helsefremmende stedsutvikling:

I Tønsberg har vi et helsefremmende hverdagsliv.

- Legge til rette for at innbyggere føler tilhørighet til nærmiljøet sitt
- Motivere innbyggere til å ta vare på seg selv og sine omgivelser
- Fokus på livsmestring i tidlig fase, og arbeide systematisk for å forebygge ensomhet og utrygghet
- Jobbe systematisk med å reprodusere sosiale ulikheter
- Legge til rette for aktivitetstilbud og sosiale møteplasser for de som ikke har fast arbeidstilbud
- Tilrettelegge, støtte og oppfordre frivillige i alle aldre til å bidra til å løse samfunnsoppgaver
- Sikre utvikling og vedlikehold av helårs aktivitetstilbud og kulturarenaer, organisert og egenorganisert i hele kommunen
- Sikre tilgang til sjø, skjærgård og sammenhengende grøntområder med gjennomgående sti- og turveisystemer i nærmiljøene og skog/kulturmark
- Skape mangfold av møteplasser i by og lokalsamfunn som fremmer og stimulerer til kontakt mellom mennesker på tvers av ulike generasjoner

TALL, STATUS OG SAMFUNNSBILDE

Frivillighet og samfunnsbilde

Frivillig sektor blir ofte kalt den tredje sektor i tillegg til offentlig og privat sektor. Den innsatsen frivillige legger ned i frivillig arbeid i Norge utgjør 142 000 årsverk viser statistikken fra Statistisk sentralbyrå (SSB) i 2020. Frivillig arbeid bidrar til en verdiskaping beregnet til 78 milliarder kroner viser SSB sine beregninger. 59% av befolkningen over 15 år har bidratt med frivillig arbeid i løpet av 2022, noe som er likt 2021. Mens fra 2020 har andelen av befolkningen som deltar i frivillig arbeid gått betydelig ned. Dette må trolig sees i sammenheng med koronapandemien.

78% av befolkningen er medlem i minst en organisasjon, og 48% er medlem i to eller flere viser SSB sin levekårsundersøkelse (2020). Mens tall fra Frivilligbarometeret for 2022 viser at 68% av befolkningen er medlem i en organisasjon og 59% har deltatt i en aktivitet i 2022, noe som er en liten oppgang. Mange deltar med frivillighet ved å støtte med penger til ulike formål. I 2022 ga 49% penger.

Når det gjelder inntektene til ideelle og frivillige organisasjoner kommer 44% fra offentlige midler (stat og kommune) og øvrige 64% kommer fra privat hushold og andre private inntekter og sponsorinntekter. Det innebærer at frivillig sektor står for en betydelig andel av verdiskaping i kommunen. Kommunen har noe begrenset tilgang til lokale tall. Levekårsundersøkelsen gjennomført av SSB og Frivillighetsbarometeret som gjennomføres av Norsk Gallup for Frivillig Norge foretas med et representativt utvalg på 100, og gir oss derfor ikke gode nok lokale tall. Foreninger er oppfordret til å registrere seg i Frivillighetsregisteret, men dette er heller ingen uttømmende oversikt over foreninger i kommunen.

Noen sentrale tall for Tønsberg kommune basert på kommunens registreringer, Frivillighetsregisteret og registreringer gjort i Friskus, kommunens digitale plattform for frivillighet/arrangører:

- Frivillige organisasjoner: 733 stk
- Rekreasjon og sosiale foreninger: 126 stk
- Idrett: 125 stk
- Kultur og kunst: 103 stk
- Barne- og ungdomsorganisasjoner: 89 stk
- Organisasjoner som mottar økonomisk støtte fra kommunen: 82 stk
- Registrerte arrangører i Friskus: 155 stk

ET GRUNNLEGGENDE PRINSIPP FOR FRIVILLIGHETSPOLITIKKEN ER FRIVILLIGHETENS SELVSTENDIGHET. DET ER IKKE KOMMUNEN SOM SETTER MÅL FOR FRIVILLIGHETEN - DET GJØR FRIVILLIGHETEN SELV.

VI LEGGER TIL GRUNN DISSE DEFINISJONENE I PLANEN:

FRIVILLIGHET NORGE DEFINERER FRIVILLIG VIRKE SOM VIRKSOMHET, SOM FOR DET VESENTLIGSTE ER BASERT PÅ FRIVILLIGE GAVER/INNSAMLEDE MIDLER OG/ELLER FRIVILLIG TIDSBRUK, OG SOM HAR ET IKKE-KOMMERSIELT FORMÅL.

ILO (INTERNATIONAL LABOUR ORGANIZATION) DEFINERER FRIVILLIG ARBEID SOM IKKE-OBLIGATORISK ARBEID. DET VIL SI DEN TIDEN EN PERSON BRUKER PÅ Å UTFØRE EN ELLER FLERE AKTIVITETER, ENTEN GJENNOM EN ORGANISASJON, ELLER DIREKTE OVERFOR ANDRE UTENFOR EGEN HUSHOLDNING, UTEN Å TA BETALT.

FRIVILLIGHETENS BETYDNING FOR GODE LOKALSAMFUNN

Grunnleggende betydning

Frivilligheten er av grunnleggende betydning for å bygge lokalsamfunn som er helsefremmende for alle.

Noen grunnleggende forutsetninger:

- Frivilligheten er et supplement til kommunale tjenester og skal ikke erstatte disse.
- Frivillig innsats er en vesentlig del av den norske beredskapsmodellen.
- Frivillighet bidrar til at mennesker kan:
 - Føle tilhørighet og likeverd
 - Bygge vennskap
 - Bety noe for andre
 - Skape samhold og inkludering
 - Opplive tilhørighet
- Frivillighet er viktig for å sikre folkehelsen.
- Frivillighet bidrar til å sikre kulturarven.
- Frivillighet er et fundament i velferdsstaten, og bidrar til å avdekke behov, og finne nye løsninger.
- Frivilligheten er en samarbeidspartner i å bidra til å dekke mange av de udekte behovene i samfunnet som ikke er lovpålagte.
- Frivilligheten er en viktig arena for å bygge et sivilsamfunn preget av sosial tillit.

Sitater fra prosessdeltakerne til frivilligplanprosessene

Dette sier frivilligheten i Tønsberg om frivilligheten:

- Godt samhold og ikke redd for å by på seg selv
- Frivilligheter tilstede rundt om i hele kommunen med mange ulike tilbud
- Det er godt samarbeid mellom foreningene
- Høy og god kompetanse i foreningene og positivt driv internt

- God kommunikasjon i foreningene
- Mangfold av aktiviteter og vilje til å lage nye
- Motiverende prosjekter
- Følelsen av felleskap og glede over å være frivillig
- Godt organiserte og kompetente tillitsvalgte
- Gode treningslokaler
- Det deles lokaler
- Det er lett å skaffe frivillige

Suksesskriterier for dette:

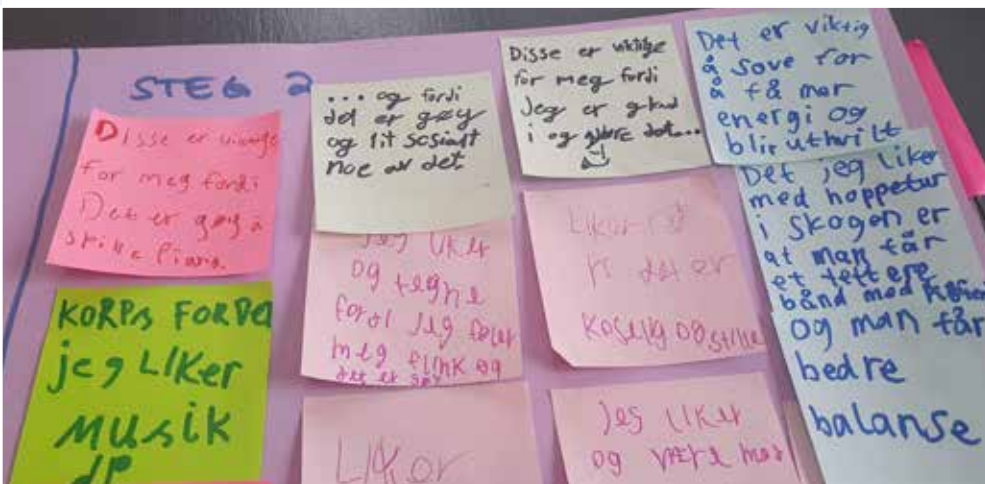
- Dedikerte kompetente mennesker
- Ønske om at folk skal trives
- God på kommunikasjon, organisering og samarbeid
- Skaper trygge arenaer med glede og inkludering
- Oppleves meningsfullt å bidra
- Engasjerende formål
- Bruker folks styrker
- God på å ivareta alle
- Blir sett og inkludert i de ulike aktivitetene

Hva sier frivilligheten om hindringer og behov for å styrke og utvikle:

- Ønsker mer informasjon om ulike tilskuddordninger
- Det er krevende å prioritere tiltak, ønsker å gjøre mere, men ikke nok ressurser til det
- Ønsker tettere dialog med kommunen
- Komplekse søknader – må nesten være profesjonell og mye krav til rapportering tar tid
- Kan være høy terskel for å engasjere seg og binde seg
- Færre vil bidra, delta i dugnaden
- Behov for flere møteplasser mellom frivilligheten og frivilligheten og kommunen
- Økonomi, nedskjæringer og økende kostander
- Vanskelig å engasjere ungdom
- For dårlig informasjon ut til innbyggere om alt som skjer

Medvirkning
barn og unge
frivilligplanprosess

7.trinn
Ramnes skole

FELLES VERDIER

FELLESKAP
INKLUDERING
SAMHOLD
TILHØRIGHET
RAUSHET
VENNSKAP
LIKEVERD
BETY NOE FOR ANDRE

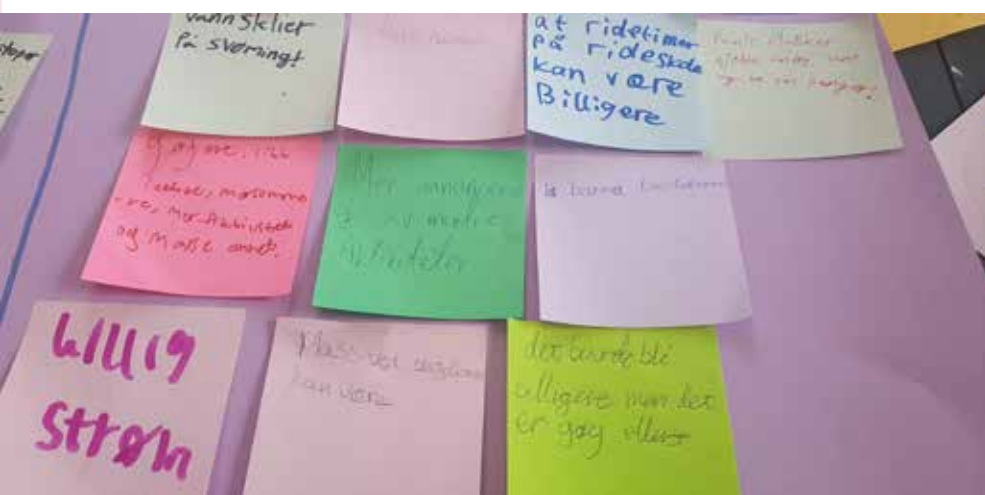

Foto: Camilla O. Akslen

MÅL OG TILTAK

Å bidra til utvikling av frivillig sektor er en del av kommunens samfunnsansvar

Mål 1

Frivilligheten er en samarbeidspartner og en ressurs i Tønsberg kommune

Tønsberg kommune vil legge til rette for at frivilligheten er en ressurs og en anerkjent samarbeidspartner. Det skal vi gjøre ved å:

- Invitere frivilligheten tidlig inn i aktuelle planprosesser og utviklingsprosesser som angår frivillighet
- Legge til rette for samarbeid og nyutvikling av tiltak og løsninger som sikrer et rikt frivillighetsliv
- Legge til rette for at frivilligheten kan være en synlig ressurs i kommunens arenaer som barnehage, skole og kommunale aktivitetssentre
- Opprette Kulturråd
- Opprette frivilligkontakter i aktuelle virksomheter i kommunen
- Invitere til "Åpent forum" for frivillighet som møtes to ganger pr. år til dialog og samarbeid
- Opprette et samarbeidsutvalg med representanter fra ulike organisasjoner som fungerer som en planleggingskomite for "Åpent forum"

Mål 2

Tønsberg kommune legger til rette for et mangfoldig og rikt frivillighetsliv. En av kommunens viktigste oppgaver er å være en tilrettelegger og brobygger overfor frivillig sektor. Kommunen skal bidra til å rekruttere nye frivillige, og ha et aktivt og mangfoldig organisasjons- og aktivitetstilbud. Dette er av stor betydning for god kvalitet i et samfunn. Kommunen vil legge til rette for dette ved å:

- Forvalte og informere om økonomiske støtteordninger
- Legge til rette for økt samhandling mellom kommune og frivillig aktører som styrker og utvikler rekruttering, mangfold og inkludering
- Videreutvikle tilbud om Fritidskonto og gratis billetter
- Legge til rette for å sikre barn og unges medvirkningsrett og mulighet til å delta i ulike fritidsaktiviteter
- I løpet av planperioden utvikle systemer for bedre oversikt over frivillighet i Tønsberg, samt bygge et kunnskapsgrunnlag for Tønsberg.
- Legges til rette for samarbeid mellom kommunen og frivilligheten om ulike typer arrangementer

■ FOTO: Tønsberg kommune

Mål 3

Tønsberg kommune har gode møteplasser for frivilligheten og innbyggere. En aktiv frivillighet trenger gode arenaer for sine aktiviteter. God tilgjengelighet og egenhet er viktig. Kommunens rolle både som utvikler og tilrettelegger av eksisterende og nye møteplasser, samt anlegg er viktige bidrag til dette.

Kommunen vil legge til rette for dette ved å:

- Opprettholde, utvikle og tilrettelegge møteplasser for hele kommunen
- Sikre mulighet og rom for egenorganiserte aktiviteter via grønne lunger, nærskog og stier
- Sørge for at eksisterende møteplasser og anlegg er rimelige og funksjonelle
- Se på muligheten til å bruke eksisterende anlegg på nye måter og med nye målgrupper
- Samarbeid med frivilligheten om aktiviteter som gratis arrangement i offentlige parker og rom
- Arrangere Frivilligbørs en gang hvert år i samarbeid med frivilligheten og næringsliv
- Se på muligheten for å opprette egen Frivilligsentral på Revetal
- Se på muligheten for at kommune og frivilligheten deler lokaler og anlegg, og benytter dette som arena for samarbeid og møteplasser

Mål 4

Tønsberg kommune og frivilligheten har god kommunikasjon. En av kommunens viktigste oppgaver er å være tilrettelegger og brobygger overfor kommunens innbyggere og frivilligheten. Å sikre god kommunikasjon og legge til rette for å koordinere mellom innbyggere, foreninger og kommunen står sentralt for å sikre og styrke frivillighet i kommunen. Dette skal gjøres ved å:

- Sikre god og tilgjengelig informasjon på kommunens nettside som er nyttig for frivilligheten
- Sørge for at informasjonen er tilgjengelig på flere språk og tilrettelagt for syns- og hørselshemmede
- Gi god oversikt over kommunens lokaler og bestilling av lokaler og anlegg via BookUp
- Sørge for at servicesenteret og sentralbordet til enhver tid har oversikt over kontaktpersoner i kommunen
- Videreutvikle og forbedre digitale løsninger for informasjon, samarbeid og søknadsprosesser
- Legge til rette for at Friskus brukes som register for frivilligheten, og er tilgjengelig med oppdatert informasjon om aktuelle hendelser for innbyggere i kommunen
- Legge til rette for kurs og kompetanseoverføring som: hvordan påvirke en politisk sak, hvordan søke støtteordninger, hvordan oppdatere informasjon i Friskus og Frivillighetsregisteret mv
- Lage et digitalt årshjul med oversikt over sentrale hendelser som berører frivilligheten

RIKT FRIVILLIGHETSLIV I TØNSBERG KOMMUNE

Ulike former for frivillighet

I Tønsberg finnes det et stort mangfold av frivillige lag, foreninger og organisasjoner. Mange innbyggere er aktive innenfor ulike lag og foreninger. Frivilligheten spenner seg over et vidt spekter av virksomheter og aktiviteter inkludert idretts-, kultur- og fritidsfeltet, friluftsliv og miljøforeninger, humanitære organisasjoner, tros- og livssynssamfunn samt en rekke forskjellige interesseorganisasjoner. Mye av denne innsatsen kan relateres til ulike sektorer i kommunen parallelt. For eksempel kan aktivitet på kultur og idrettsfeltet også tilknyttes helse- og sosialarbeid eller integrering.

Kommunens rolle som tilrettelegger og initiativtaker

Økt søkelys på frivillighet og frivillighetsåret 2022 har gitt oss mer forskning og kunnskap på frivilligheten. Som samfunnet ellers, er frivilligheten i endring. Fra tidligere å være en kollektiv frivillighet, mot nå, en mer refleksiv eller mer flyktig frivillighet. Deltakerne er mer opptatt av aktiviteten enn en tilknytning til en organisasjon. Måten vi er tilknyttet en organisasjon på er i endring. I en forskningsrapport fra Senter for sivilsamfunn og frivillig sektor 2019:2 beskrives fem typer av frivillige;

1. «Av og på frivillig» frivillige som gjør tidsavgrenset frivillighet og er gjerne med i flere organisasjoner.
2. Dugnadsfrivillig, frivillige som gjør innsamlings- og dugnadsretta frivillig arbeide.
3. Bakgrunnsfrivillig, er frivillige som er medlem i organisasjoner og kan sitte i styre, også i flere organisasjoner, men er lite med i øvrige aktiviteter i organisasjonen.
4. Aktive frivillige er frivillig som bruker mye tid i de fleste former for frivillighet, både dugnad, styreverv mv.
5. Deltagende frivillige, frivillige som møter opp fysisk på aktivitet, sitter ikke i styre, men bidrar mye med ulike praktiske og andre aktiviteter.

Idrett og friluftsliv

Den organiserte idretten har en lang og sterk tradisjon i Norge, også i Tønsberg. Idretten bidrar med uvurderlig innsats for å tilby barn og unge en meningsfull fritid. Idretten skal være en positiv verdiskaper for individ og samfunn og ønsker å ha en posisjon som folkebevegelse og drivkraft i samfunnet. Idrettslag tilsluttet NIF skal preges av frivillighet, demokrati, lojalitet og likeverd og all idrettslig

aktivitet skal bygge på grunnverdier som idretts glede, fellesskap, helse og ærlighet.

I Tønsberg finnes det (2021) 65 ulike idrettsforeninger med 17 800 medlemmer. Det er særlig barn og unge (6-19 år) som er aktive i lokale idrettslag. Tall fra Ungdataundersøkelsen i Tønsberg i 2020 viser at 52% hadde trent i idrettslag minst en gang siste uke. Ifølge Norsk idrettsindeks er andelen av befolkningen som driver med idrett i tidligere Tønsberg kommune på 37,9%. Dette er høyere enn de andre kommunene i Vestfold der snittet er 28,2%, og landsgjennomsnittet på 31,2%. I tidligere Re kommune var aktivitetsandelen på 25,5%.

Innen friluftsliv viser forskning at 10,6 % av alle barn og unge er med i en av de ti største friluftslivsforeningene. Tallene antyder at deltakelse i den organiserte delen av friluftslivet avtar med alder og er størst i aldersgruppa 6-12 år. Foreningene engasjerer noe flere gutter enn jenter. Samtidig deltar svært mange barn og unge i det selvorganiserte friluftslivet. Tall fra 2017 viser at hele 94% av ungdom i aldersgruppen 16-24 år deltok i en form for selvorganisert friluftsliv. Fotturer og bading utendørs var mest populært. Det er ikke tilfeldig hvem som er fysisk aktive eller driver med organisert idrett eller friluftsliv. Det er stadig økende sosiale forskjeller, også når det gjelder aktivitetsnivået i Tønsbergs befolkning, der personer med høyere utdanning og/eller inntekt er i mer fysisk aktivitet enn de med lavere utdanning og/eller inntekt. Sosiale ulikheter i deltakelse starter tidlig i livet, og barn og unges deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter som idrett og friluftsliv følger et mønster etter foreldrenes sosioøkonomiske bakgrunn. I Ungdataundersøkelsen for Tønsberg rapporterer 21% av jentene og 16% av guttene i ungdomsskolealder at foresatte mangler penger til å betale for fritidsaktiviteter av og til eller ofte. Minoritetsgutter er nesten like ofte med i idrett som majoritetsgutter, mens jenter med minoritetsbakgrunn er klart underrepresentert.

Kunst og kultur

Deltakelse i kunst- og kulturaktiviteter øker følelsen av mestring, samhold og tilhørighet. Kunst og kulturuttrykk er yringer, og det å oppleve og være med på å skape kultur, kan bidra til å utvide vår forståelse av oss selv og samfunnet vi lever i. Rett til yrings- og informasjonsfrihet, utdanning og kulturell deltakelse er nedfelt i både grunnloven og internasjonale konvensjoner som Norge er bundet til. I 2021 kom den første kulturmeldingen for barn og unge; Oppleve, skape, dele – kunst og kultur for,

■ FOTO: Anders Nygaard

med og av barn og unge (Meld.St.18 (2021-2022)). Målet for meldinga er å gi alle barn og unge, uavhengig av bakgrunn, tilgang til kunst og kultur, sikre at kunst og kultur som blir skapt for og formidles til barn og unge, er av høy kvalitet. Gi alle barn og unge mulighet til å oppleve og skape kultur på egne premisser. Kommunen har et ansvar for nettopp dette, gjennom å legge til rette for et bredt spekter av kulturvirksomhet, slik at alle kan få mulighet til å delta i kulturaktiviteter og oppleve et mangfold av kulturuttrykk lokalt (Kulturlova, 2007).

Samfunnet vårt har vært stilt overfor harde prøvelser under koronapandemien. Smittevernstiltakene førte til at vi fikk færre impulser og færre opplevelser sammen med andre, og mange barn og unge har gått glipp av kulturtilbud i en viktig periode i livet. Dette vil trolig prege barne- og ungdomskulturen i mange år fremover. Flere er bekymret for at både publikum, frivillige og deltakere har svikket etter pandemien. Regjeringen jobber nå med en strategi for det frivillige kulturfeltet og hvordan det skal jobbes for å bøte på disse utfordringene.

Frivillig innsats har en helt avgjørende rolle for å skape aktivitet lokalt, men kommunen må parallelt jobbe med å støtte opp under det profesjonelle feltet. Det frivillige og profesjonelle feltet er gjensidig avhengige av hverandre både gjennom læring, kompetansemiljø, og å skape oppdrag for hverandre. De som lever av å produsere eller formidle kunst og kultur har vært særlig rammet av pandemien, og kommunen har også en viktig rolle som oppdragsgiver for å bidra til at kunstnere og formidlere skal kunne arbeide lokalt.

Gjennom Den kulturelle skolesekken (DKS) kan kommunen gi oppdrag til profesjonelle kunstnere, samtidig som alle barn og unge gis mulighet til å oppleve kulturuttrykk sammen med andre barn. Kulturell deltagelse varierer klart med alder, utdanningsnivå, økonomi og etnisk bakgrunn, men gjennom DKS har man mulighet til å nå alle barn helt uavhengig av bakgrunn. Dette kan igjen gi positive effekter for fremtiden, da gode kunst- og kulturopplevelser

I Tønsberg finnes det 65 ulike idrettsforeninger med 17 800 medlemmer (2021)

i barndommen øker sjansen for å delta i kulturlivet som voksen. Tønsberg var i 2022 82 foreninger som mottok kulturtilskudd, og foreningene meldte selv om 1.024 deltakere under 20 år, og 2.912 medlemmer over 20 år. Det er viktig å merke seg at det kun er betalende medlemmer som er registrert her, ikke alle de som opplever konserter, forestillinger, deltar på kurs eller engasjerer frivillig. Bredden i aktivitet er stor, fra kor, skole- og voksenkorps, teater, arrangørforeninger, speidergrupper, forfattere og foreninger som på ulike måter engasjerer seg i historie. I Strategi og handlingsplan for middelalder og vikingtid (Tønsberg kommune, 2022) trekkes de frivillige lagene og foreningene som jobber med vikingtid og middelalder frem som svært vesentlige for utviklingen av kulturarvbeholdningen, som er et satsningsområde for kommunen. Gode fremvisningsarenaer og produksjonslokaler er en av de store utfordringene i Tønsberg, som så mange andre steder i landet. Gode møteplasser og kulturarenaer er sentralt om man skal lykkes med å legge til rette for et godt og bredt kulturtilbud. Kommunen jobber med en anleggsplan for kunst og kultur, for å kartlegge situasjonen lokalt, og lage en strategi for det videre arbeidet, som etter planen skal ut på høring i 2023.

Barn og unges deltakelse

Inkludering av barn og unge i idrett, kunst og kulturfrivillighet er viktig for barn og unge. Å kunne være en del av et sosialt fellesskap med jevnaldrende, og kunne bruke sine evner og ferdigheter, skape aktivitet og uttrykke seg via kunst og kulturuttrykk er av stor betydning for å oppleve anerkjennelse, læring og mestring. Forskning viser at ikke alle barn og unge har lik mulighet til å delta i ulike aktiviteter. Familiens økonomi og sosiale situasjon påvirker disse mulighetene. Det fører til at noen barn avslutter organiserte aktiviteter tidligere enn andre (Erdvik og Ervik, 2022). Det handler om økonomi, men også om språkbarrierer, kulturelle barrierer eller funksjonsnedsettelse som kan hindre barn og unge fra å delta på lik linje med andre. Organiserte aktiviteter utgjør en viktig sosial arena, som vil gi barna andre erfaringer enn det de opplever i skole, uformell lek, eller gjennom sosiale medier. Samtidig krever deltakelse i fritidsaktiviteter ressurser av foreldrene, både til å følge opp, men også betalingsevne. Ungdata junior viser at de aller fleste er med på faste, organiserte fritidsaktiviteter, gjerne flere ganger i uka. Idretten står sterkt, og er den organiserte fritidsaktiviteten aller flest barn driver med (Ungdata, 2021). I Tønsberg kommune deltar 76% av barneskoleelever med en fast fritidsaktivitet, mens 20% deltar ikke i fritidsaktivitet, men har vært med tidligere. Idrett er den fritidsaktiviteten flest barn og unge deltar i. På landsbasis er det 80% av barneskoleelever som fast deltar på fritidsaktivitet.

Organisasjoner, klubber, lag og foreninger gir ungdom mulighet til å utvikle sine evner, det gir trening i å fungere i et fellesskap, ytre egne meninger og jobbe målrettet. Samtidig tillegges barn- og ungdomsorganisasjonene en forebyggende rolle. Forskning tyder imidlertid på at sammenhengen mellom for eksempel rusmiddelbruk og organisasjonsdeltakelse varierer en del med organisasjonstype. Det er også slik at mange av ungdomsorganisasjonene rekrutterer ungdom som i utgangspunktet er de mest "veltilpassede" (Ungdata, 2021). Tall fra 2021 på ungdomsskoleelever i Tønsberg viser at 64% er knyttet til en fritidsaktivitet, mens 26% har vært med tidligere og 10% har aldri vært med på noe. Fra åttende- til tiende trinn er det et større frafall fra organiserte aktiviteter til å trene mer på egenhånd. Minst 44% av ungdomsskoleelever trener minst fem ganger i uka.

I 2016 fikk vi Fritidserklæringen som har som mål at alle barn og unge uavhengig av foreldrenes økonomi, skal kunne delta i minst en fritidsaktivitet. Fritidserklæringen bygger på FNs konvensjon om barns rettigheter herunder artikkel 31:

"Partene anerkjenner barnets rett til hvile og fritid og til å delta i lek og fritidsaktiviteter som passer for barnets alder og til fritt å delta i kulturliv og kunstnerisk virksomhet." Tønsberg kommune har ikke utarbeidet en Fritidserklæring, men Friskus og Fritidskonto har som hensikt og nå dette formålet.

Å være en del av et sosialt fellesskap har stor betydning for anerkjennelse, mestring og tilhørighet

■ Foto: Tønsberg kulturskole

■ Foto: Belinda K Orten

Helse og sosial frivillighet

Tønsberg kommune har dyktige ansatte som skaper gode dager sammen med innbyggere med behov for helsetjenester. Samtidig ønsker flere innbyggere mer sosial kontakt og aktivitet. Og her finnes det mange gode eksempler på at vi får til mye mer i samspill med frivilligheten i kommunen. Frivilligheten kan være en verdifull samarbeidspartner i arbeidet med å tilby et helhetlig tilbud i helsetjenestene våre. Frivillige skal ikke overta ansvar og arbeid som skal utføres av ansatte. Frivilligheten skal være et supplement og kunne tilby en annen kvalitet i våre tilbud. I stortingsmeldinger og helsepolitiske føringer oppfordres kommunene til tettere samarbeid med frivillig sektor innen helse- og omsorgstjenestene (1-3). Tønsberg kommunes fagplan Aktiv aldring og fremtidens eldreomsorg (2022-2024) og Tjenestestrategi for Mestring og helse (2020), rettes søkelys på mulighetene for samarbeid med frivillige som et supplement til den ordinære helse- og omsorgstjenesten. Dette er noe vi søker å få til ved å legge til rette for at innbyggere som ønsker det har mulighet til å bidra med frivillig innsats når de kan. For å nå de målene vi har satt oss lokalt, må vi jobbe systematisk og godt med frivillighetssamarbeidet i helse- og omsorgstjenestene. Jo mer sårbare målgrupper de frivillige retter seg mot, desto større krav stilles til en kompetent organisering og et godt system rundt den frivillige innsatsen.

Tønsberg kommune har ansatt en frivilligkoordinator i 100% stilling. Stillingen er lagt til kommunalområdet Mestring og helse. Frivilligkoordinator jobber sammen med helsetjenestene, innbyggere og frivillige (organisasjoner og enkeltpersoner) for å få til mer og bedre samarbeid med frivilligheten på helse- og omsorgsfeltet, og har en sentral rolle i arbeidet med å skape en god kultur for et slikt samarbeid. En kvalifisert frivilligkoordinator

som organiserer arbeidet, er viktig for å etablere, utvikle og bevare en solid tjeneste over tid. Frivilligkoordinatoren er betydningsfull for å øke det frivillige aktivitets- og omsorgstilbudet i Mestring og helse, og også for å styrke kvaliteten og ambisjonsnivået på tjenestene. I Tønsberg kommune jobber vi etter en modell som setter samspillet med frivilligheten i system. Frivilligkontakter i virksomhetene er et viktig element i samarbeidsmodellen. De som innehar denne funksjonen, får avsatt deler av stillingen sin til å jobbe systematisk med å innlede samarbeid, koordinere, lede og følge opp den frivillige innsatsen. I Tønsberg så har virksomhetene innen Mestring og helse i dag et samarbeid med over 230 frivillige, både enkelt innbyggere og medlemmer som er tilknyttet ulike lag/foreninger og organisasjoner. Det er et løpende samarbeid med 51 ulike foreninger og andre virksomheter i kommunen. Det er et stort mangfold av ulike typer fra i interesseforeninger, selvhjelpsgrupper, ideell organisasjoner, kulturelle organisasjoner og andre offentlige aktører som skoler, barnehager, NAV og kulturtilbud via kulturelle spaserstokken. I flere av virksomhetene i Mestring og helse, jobbes det aktivt med å rekruttere frivillige, enten det er i samarbeid med lag og foreninger eller den enkelte innbygger. Der den frivillige innsatsen er satt i system, er den forankret både i ledelsen og hos medarbeidere. Ved å sette frivillighetssamarbeidet i system, legger vi til rette for lik praksis på tvers av virksomhetene, med rom for lokal tilpasning. Et samarbeid som fungerer godt, legger til rette for at frivillige ønsker å engasjere seg over lang tid. Da blir det kontinuitet i samarbeidet til glede for alle parter.

Tønsberg Frivilligsentral

Frivilligsentralen er en lokalt forankret møteplass som drives ut fra lokale forutsetninger og behov. Frivilligsentralen initierer, mobiliserer og samordner frivillig innsats i et samarbeid mellom frivillige ildsjeler, lag/foreninger og det offentlige. Møteplass i Tjømegata 1 er åpen for alle, og vi jobber for å inkludere alle som har lyst til å delta i ulike former for frivillig arbeid. Frivilligsentralen utvikles av menneskene som er tilknyttet sentralen.

Frivilligsentralen er bemannet med en daglig leder i fast stilling og får et årlig statstilskudd kr. 420 000.- som utbetales til kommunen av kulturdepartementet via lotteritilsynet. En frivilligsentral er et supplement til de kommunale tjenester og det er en forutsetning for god utvikling at de frivillige får oppgaver de selv ønsker. Det jobbes for at oppgavene er konkrete og godt definert og at den gir en opplevelse av mestring og at det er gøy å være frivillig. For mange representerer frivilligsentralen et "kollegafellesskap" og for andre kan det fungere som et springbrett ut i arbeidslivet. Mange definerer frivilligsentralen som en "kraftsentral" som gir livet mer mening og innhold, tilhørighet og samhold. Her er det lov å være kreativ, komme med gode ideer. Vi hjelper, og legger til rette for å realisere gode forslag. Det er kort vei fra idé til handling. De frivillige mottar ingen form for lønn, men et viktig prinsipp er at de heller ikke skal bli påført utgifter når de utfører frivillig arbeid. Som takk for innsatsen får de hyggelige gaver til jul, varm lunsj hver onsdag, "vaffelfredag", sommer og julefester og lignende.

Norges snart 500 frivilligsentraler spiller en sentral rolle i gjennomføringen av eldrereformen "Leve hele livet". Frivilligsentralen bidrar med tilbud som gir økt glede og helse blant eldre, og som bidrar til at eldre kan bo lengre hjemme i egen bolig for de som ønsker dette.

På kveldstid lånes lokalene ut til (medio 2022) fem ulike selvhjelpsorganisasjoner.

Noen av de faste tilbud ut til befolkningen er:

- "Handlebuss" hver torsdag og fredag.
- "Skravlekoppen Cafe" 1. lørdag i måneden. Et tilbud til eldre, og som innebærer transport til og fra sentralen.
- Nærmiljøturer
- Sverigeturer
- Kulturturer
- Besøksvenner
- Praktisk bistand
- Digital veiledning
- Matutdeling
- "Åpen frivilligsentral" hver mandag fra kl. 12.00-15.00.

Sentralen eier en egen minibuss. Bussen og fantastiske frivillige sjåførere gir en unik mulighet til å arrangere turer for frivillige, eldre, andre organisasjoner og behovsgrupper. Ett godt og forutsigbart transporttilbud er en suksessfaktorene når man skal iverksette tilbud som er rettet mot eldre.

■ Foto: Belinda K Orten

■ Foto: Linn Wennerød

Ideelle organisasjoner, religiøse-, ideologiske-, politiske- og lokalmiljø organisasjoner.

Denne kategorien i frivilligheten er noe mer sammensatt, men Frivillighet Norge betegner dette som frivillige virksomheter som driver virksomhet på ikke fortjenstebare, og ikke offentlig basis. En viktig forutsetning er at all aktivitet kommer med utgangspunkt i et formål, som for eksempel miljøvern, tro og livssyn, lokalmiljø/bosted, politisk og andre interesseorganisasjoner.

Gjennom historien har ideelle organisasjoner spilt en viktig rolle når det gjelder å bidra til utviklingen av grunnleggende velferdstjenester. Typisk har tjenesten oppstått i organisasjoner som siden er blitt overtatt av det offentlige. I Tønsberg er det flere ulike organisasjoner under denne kategorien. Det er to foreninger som kommunen har et organisert samarbeid med, velforeningene og Kirkens Bymisjon. Det er opprettet et samarbeidsutvalg med velforeningene og representanter fra kommunen.

De gjennomfører årlig et dialogmøte. Kommunen har en samarbeidsavtale med Kirkens Bymisjon om tilskudd til helse- og sosiale formål. Hensikten er å legge til rette for at Kirkens Bymisjon kan levere gode, trygge og forutsigbare tjenester til kommunens innbyggere. Kommunen har faste møter med Kirkens Bymisjon på ledernivå og på operativt nivå. I tillegg ytes det et økonomisk tilskudd. Tilskuddet skal rettes til tiltak overfor personer og familier som er i en vanskelig livssituasjon som for eksempel manglende omsorg, boligutfordringer, rus, vanskelig familiesituasjon, utenfor arbeidsliv og lavinntekt. Avtalen innebærer også grunnlag for å kunne søke statlige midler for å utvikle tilbud i Tønsberg. Tiltakene kommer i tillegg til kommunens tjenester og skal ikke erstatte disse. I 2022 mottok Kirkens Bymisjon økonomisk støtte fra kommunen med kr 2 538 000. Mange kommuner har opprettet ulike former for utlånssentraler/BUA. I Tønsberg drives dette av Kirkens Bymisjon ved Skattekammeret hvor alle barn og unge kan låne fritidsutstyr.

■ Foto: Tønsberg kommune

■ Foto: Morten Munthe

Beredskapsfrivillighet

Frivillig innsats spiller en viktig rolle for beredskapen i Norge. Tall fra perioden 2010 til 2016 viser at frivillige organisasjoner deltok i 37% av alle redningsoperasjoner i Norge. Som i frivillighet ellers, er også beredskapsfrivilligheten i endring. Det er færre som deltar, men de som deltar har høy kompetanse. I en rapport fra 2018 om frivillige redningsorganisasjoners rolle i dagens samfunn understrekes betydningen av denne form for frivillighet som vesentlig for dagens beredskap. Videre understrekes det også betydningen av å ha et godt og løpende samarbeid mellom kommune og organisasjonene. Historisk sett har beredskapsfrivillighet hatt oppmerksomhet rettet på det store bilde. Gjennom ulike former for forebyggende arbeid settes det søkelys på hvordan skader og ulykker kan forebygges. Tønsberg kommune er sertifisert som Trygt lokalsamfunn og bl.a ved Trygg i Re-dagen har kommunen sammen med frivillighet og nødetatene satt søkelys på skadeforebyggende arbeid i kommunen. Samarbeid med frivillighet er viktig for kommunens beredskapsarbeid. Vi har konkrete, skriftlige og gode avtaler med Norske Kvinners Sanitetsforening og Røde Kors. Begge organisasjoner kan bidra under en hendelse med god og allsidig kompetanse. Dette samarbeidet styrker kommunens evne til å gjennomføre nødvendige tiltak. Tønsberg kommune har også et Beredskapsråd hvor nevnte organisasjoner deltar i tillegg til Frivillige organisasjoners redningsforum.

■ Foto: Tønsberg kommune

Idrettsrådet

Idrettsrådet er et fellesorgan for all idrett i Tønsberg kommune som er organisert i Norges Idrettsforbund (NIF) gjennom Vestfold og Telemark Idrettskrets og underlagt NIF sine lover og vedtekter. Tønsberg idrettsråd skal arbeide for best mulig vilkår for idretten i kommunen og være en arena for samarbeid mellom lagene og kommunale myndigheter, og mellom lagene og idrettskretsen. Kommunen gir et årlig tilskudd til drift av idrettsrådet. Tønsberg kommune og idrettsrådet har en samarbeidsavtale. Den skal være med å fremme felles mål om idrett, fysisk aktivitet og folkehelse for alle i kommunen. Videre skal den sikre god samordning og kommunikasjon mellom kommunen og idretten. Den skal klargjøre viktige prinsipper og gjensidige krav og forventninger til samarbeidet, og sikre god ressursutnyttelse av offentlige midler til idrettsanlegg og aktiviteter.

Alle saker av felles interesse for idretten, skal formidles til kommunen gjennom idrettsrådet. Dette innebærer at et enkelt idrettslag ikke tar opp en sak direkte med kommunen når saken har eller kan tenkes å få konsekvenser for et eller flere andre lag. Idrettsrådet har rett til å ta del i planarbeidet i kommunen på alle områder som omhandler idretten sine interesser. Saker som blir fremmet til kommunen av idrettsrådet, skal formidles til kommuneadministrasjonen v/ kommunedirektøren. Kommunedirektøren har ansvar for å hente inn uttalelse fra idrettsrådet i saker som omhandler idretten i kommunen. Kommunale myndigheter og idrettsrådet har en gjensidig informasjonssplikt. Idrettsrådet er høringsinstans i forbindelse med rullering av kommuneplanen og temaplaner knyttet til idrett, fysisk aktivitet, friluftsliv og folkehelse. De skal også gi uttalelse til søknader om spillemidler til idrettsanlegg og om tildeling av tilskudd til idretts- og friluftslivsforeninger i Tønsberg kommune. Idrettsrådet skal uttale seg om fordeling av trenings- og arrangementstider i kommunale idrettsanlegg. Minst en gang i året skal kommunen sin politiske ledelse møte idrettsrådet for å drøfte vilkår og utfordringer for idretten i kommunen.

Kulturrådet

I forbindelse med kommunens arbeid med å styrke og utvikle nærmedemokrati er det besluttet og utvide med rådsorganer som ikke er lovpålagt. I den forbindelse jobbes det med å etablere et kulturråd i Tønsberg kommune som kan uttale seg på vegne av kulturlivet generelt, uavhengig av kulturuttrykk. Det er viktig at et slikt råd opprettes på foreningenes egne premisser. Det er naturlig å se for seg at kulturrådet blir en viktig samarbeidspartner og høringssinstans for kommunen i kultursaker.

■ Foto: DNT Tønsberg og omegn

■ Foto: Tønsberg kommune

Friskus, en digital plattform

Friskus er en digital plattform for informasjon, samarbeid og støtte. Det er en digital aktivitetskalender som samler kommunens lavterskeltilbud og frivillige tilbud på ett sted. Målet er at Friskus skal gjøre det enkelt for innbyggerne å finne ut hva som skjer i kommunen. Friskus kan benyttes av lag, foreninger og kommunale virksomheter til å synliggjøre aktiviteter og til å rekruttere frivillige. Portalen er gratis og kan benyttes av lag og foreninger som ikke driver kommersielle aktiviteter.

Tønsberg kommune er opptatt av at alle barn og unge skal ha mulighet til å delta i en fritidsaktivitet uavhengig av økonomi. Gjennom Friskusportalen er det derfor opprettet en ordning med tilskudd til aktiviteter for barn og unge; Fritidskonto. Ansatte i kommunen som jobber med sårbare barn og unge har mulighet til å sette inn penger på konto til å dekke deltakelse i fritidsaktivitet, og/eller gi tilgang til gratisbilletter i nettportalen. Kirkens Bymisjon tok i bruk Fritidskonto våren 2022 og i løpet av høsten 2022 er ansatte i kommunen som treffer barn og unge koblet opp til ordningen. Ved utgangen av 2022 har Tønsberg kommune 508 aktive Fritidskontoer (barn og unge registrert i ordningen). 374 av disse kontoene har fått tilgang til gratisbilletter og det er gjennomført 107 transaksjoner på totalt kr. 234 000 til medlemskontingenter til lag og foreninger i vår kommune. 40% av de barna som er registrert i ordningen er mellom 9 og 12 år. Det er omtrent likt fordelt mellom gutter og jenter, henholdsvis 50,8 % og 49,2 %. I forbindelse med Friskus og Fritidskonto har kommunen et samarbeid med Kirkens Bymisjon der også de kan tildele midler og gi tilgang til gratisbilletter, samt at de har øremerkede midler til å hjelpe barn og unge med innkjøp av utstyr til å kunne delta i disse aktivitetene. Fritidskonto er finansiert av Bufdirmidler, integreringsmidler og bidrag fra foreninger. Friskus er en digital plattform som krever en abonnementsordning som dekkes av kommunen.

Kommunalt tilskudd til kultur-, idrett- og friluftsmål

De kommunale tilskuddsmidlene til kultur-, idrett- og friluftsmål har som mål å stimulere og bidra til utvikling av et mangfold av meningsfulle fritidsaktiviteter og fritidsopplevelser for kommunens innbyggere. Alle lag og foreninger innenfor kultur-, idrett- og friluftsområdet i Tønsberg kommune kan søke støtte gjennom ordningen, men det er et krav at foreningen skal være åpen for alle - uavhengig av kjønn, etnisitet, religion og politisk ståsted. Det kan søkes medlemsstøtte, støtte til drift av foreningseide anlegg og støtte til arrangement og produksjoner. Prioriterte tiltak er tilbud til barn og ungdom, tiltak som fremmer inkludering og deltagelse, tiltak som har en klimavennlig profil, tiltak som legger til rette for mennesker med nedsatt funksjonsevne samt nyskapende tiltak. Kommunestyret vedtok en økning av tilskuddet på 500.000 i budsjett for 2023, som betyr at kr. 3.300.000,- vil fordeles til kulturformål og kr. 3.989.000,- til idretts- og friluftsmål. Søknadsfrist for ordningen er 15. november hvert år, og tildelingene behandles politisk i januar/februar. For kultur settes det av en pott til arrangement- og prosjekttilskudd som behandles løpende. Tilskudd til integreringsarbeid i regi av frivillige organisasjoner.

Integreringstilskudd

Tønsberg kommune forvalter denne ordningen på vegne av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi), og her kan lokale innvandrersorganisasjoner søke om driftsstøtte, og lokale frivillige organisasjoner kan søke om støtte til aktiviteter. Hovedmålet for tilskuddsordningen er å øke arbeids- og samfunnsdeltakelsen blant innvandrere og deres barn. Tiltakene skal bidra til å skape møteplasser og aktiviteter i Tønsberg kommune på tvers av ulike grupper i befolkningen. Det er kun lokale frivillige lag og foreninger som kan søke, og aktivitetene må foregå i Tønsberg kommune. I 2022 ble kr. 923 500,- fordelt til lokale innvandrersorganisasjoner gjennom ordningen.

Spillemiddelordningen

Kommunen forvalter spillemiddelordningen lokalt. Overskuddet fra Norsk Tipping fordeles til forskjellige allmenntilrette formål og hoveddelen går til idrettsformål. Lag og foreninger kan søke kommunen om bygging og rehabilitering av idrettsanlegg. Midlene skal stimulere til økt fysisk aktivitet. Den viktigste målgruppen for spillemidler til idrettsformål er barn og ungdom.

Foto: Camilla O. Akslen

Foto: Belinda K Orten

Referanse- og litteraturliste

Erdvik I.B, Ervik R, 2022. Frivillige organisasjoners arbeid for inkludering av barn og unge: Barrierer, virkemidler og samspill med kommunene i inkluderingsarbeidet. Rapport, Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.

Fagplan aktiv aldring og fremtidens eldreomsorg 2022-2024. Tønsberg kommune. 2021.

Hillestad, E. og Tessem, J (red)(2019) Frivillighetens Kraft – Organisering av frivillig innsats i eldreomsorgen. Fagbokforlaget.

Kommuneplan Tønsberg kommune Samfunnsdel 2021-2033

Magerholm, B. (2017) HOVEDRAPPORT - Kommunen og frivillig sektor i samspill – en modell for godt samarbeid. Drammen kommune

Meld. St. 25 (2005-2006). (2006). Mestring, muligheter og mening. Framtidas omsorgsutfordringer. Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet.

Meld. St. 29 (2012-2013) Morgendagens omsorg. Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet.

Meld. St. 15 (2017-2018). Leve hele livet. Oslo: Helse og omsorgsdepartementet; 2018.

Meld. St. 10 (2018-2019) Frivilligheita – sterk, sjølvstendig, mangfaldig – Den statlege frivilligheitspolitikken. Kulturdepartementet.

Meld. St. 18 (2020-2021). Kunst og kultur for, med og av barn og unge. Oslo: Kultur og Likestillingsdepartementet; 2021.

Nasjonal strategi for frivillig innsats på helse- og omsorgsfeltet (2015-2020). Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet. 2015.

Rapport 2018. Nasjonalt redningsfaglig råd. De frivillige rednings- og beredskapsorganisasjoners rolle i dagens samfunn. Utfordringer og tiltak for en styrket redningstjeneste.

Tjenestestrategi for kommunalområdet Mestring og helse (2020). Tønsberg kommune. 2020.

Tollåli M, 2019. Fem typer frivillige arbeidere. Senter for Forskning på sivilsamfunn & Frivillig sektor

Trøtteberg H.D, Sivesind K.H, 2015. Ideelle organisasjoners særtrekk og merverdi på helse- og omsorgsfeltet. Senter for Forskning på sivilsamfunn & Frivillig sektor.

Nett referanser:

Kommunefakta Tønsberg – SSB
Frivillighetsregisteret – Brønnøysundregistrene (brreg.no)

<https://www.samfunnsforskning.no/sivilsamfunn/publikasjoner/hovedfunn/frivillig-sektor-etter-pandemien/hovedfunn>

Frivillighetsbarometeret. Frivillig Norge
<https://www.frivillighetnorge.no/rapport/frivillighetsbarometeret/frivillighetsbarometer-2022/>

Frivillig sektor etter pandemien, hovedfunn, 2022. Samfunnsforskning & sivilsamfunn
<https://www.samfunnsforskning.no/sivilsamfunn/aktuelt/nyheter/fem-hovedfunn-om-frivillig-sektor-etter-pandemien>

**SAMMEN
SKAPER VI EN
NYTENKENDE, TRYGG
OG BÆREKRAFTIG
KOMMUNE
DER BARN LER**

Tønsberg kommune
Postboks 2410
3104 Tønsberg

Tlf. Sentralbord: 33 40 60 00

Nettsider for frivillighet:
<https://www.tonsberg.kommune.no/tjenester/kultur-idrett-og-fritid>
<https://tonsberg.friskus.com>

**TØNSBERG
KOMMUNE**

– der barn ler